

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/414

Karar No : 1980/303

ÖZET : Millî Güvenlik Konseyi (Sayılı

Kararı'nın 4. maddesi kapsamına giren suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi ve 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesine göre yapılan başvurunun reddi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Hasan Selim Açıan, Fikri Yüksel, Alaattin Şahin.

Ö L A Y : İstanbul'da haftalık olarak çıkan "Halkın Kurtuluşu/Halkın birliği", "Halkın Yolu" isimli gazetelerin sorumlu yazı işleri müdürü olan sanıklar; 1 Mayıs günü münasebetiyle, Mayıs 1977 de müştereken "Yaşasın 1 Mayıs" isimli özel bir sayı yayınlamışlardır. Bu sayının 1. sahifesindeki "1 Mayısta Dünyada ve Türkiye'de Durum" başlıklı yazıda Komünizm propağanda yapıldığı, hükümetin manevi şahsiyetinin tahkir ve tezyif edildiği aynı sahifedeki "1 Mayıs proleterya partisinin oluşturulması yolunda ileri bir adım olsun," başlıklı yazıda, proleterya ihtilalinin ve iktidarının, milli duyguları zayıflatıcı kürtcülük akımının propağandasının yapıldığı, 15-16/Haziran/1970 işçi yürüyüş ve direnişinin övüldüğü, 2. sahifesindeki "1 Mayıs 1977 de aşağıdaki taleplerimizin gerçekleştirilme uğruna kararlı bir şekilde mücadeleye atılalım" başlıklı yazıda Milli duyguları zayıflatıcı kürtcülük propağandası yapıldığı ileri sürülerek İstanbul C.Savcılığı'nca 25.7.1977 günlü iddianame ile sanıkların eylemlerine uyan 5690 sayılı Yasa'nın 16. maddesi yoluyla T.C.K.nun 142/1-6., 80., 142/3-6., 80., 159/1., 312/2., 74., 173/Son maddelerine göre, ayrı ayrı cezalandırılmaları istemiyle İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi; 8.6.1979 gününde, 1977/376-1979/229 sayı ile, sanıklara atılı suçların niteliğine göre mahkemenin görevsizliğine karar vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi; 15.8.1980 gününde, sevk yazısına göre, 1980/328 sayı ile; Sanıklara atılı suçların niteliği, işleniş biçimi, suç tarihi ve bu konudaki Askeri Yargıtay ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin son kararları nazara alınarak "Mahkemenin görevsizliğine" ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için ~~iki~~ dosyanın 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, sonuç alınıncaya kadar dava dosyasının bekletilmesine" denilerek Mahkememiz'e başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Tethi Özdüral, İsmail Oğuz, Hakkı Müderrisoğlu, Şeref Tolunguç, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı

.../...

27.10.1980 günlü toplantıda,geçici raportör Daniştay Yardımcısı M.İlhan Dinç'in düzenlediği rapor ile dosyadaki belgeler,Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli,Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Askeri Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan yardımcı Durmuş Çanioglu'nun Askeri,Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan yardımcı Nail Yücel'in Adli Yargı yerlerinin görevli olduğu yolunda sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Suç,12.9.1980 günü ülke çapında ilan edilen sıkıyönetimden önce İstanbul'da işlenmiş olup görev sorununun Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi ve bu maddede sözü edilen 1402 sayılı Yasa hükümlerine göre çözümlenmesi gerekir.

7 sayılı kararın 4. maddesinin ilk tümcesi,"1402 sayılı sıkıyönetim kanunu hükümlerine göre sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlara"Sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacağını öngördüğü gibi,ikinci tümceside "Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına,bildiri ve kararlarına,vatan ve milletin bütünlüğüne,bölünmezliğine,bağımsızlığına,milli güvenliğe,temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik,işlenen tüm suçlara"sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılması hükmünü getirmiştir.

Olay kısmında oluş biçimi açıklanan ve sanıklara atılan suçların amacı;Cumhuriyeti,ülkenin ve milletin bütünlüğünü bağımsızlığını,bölünmezliğini,milli güvenliğini tehlikeye düşürmek,Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olarak işlemek suretiyle politik ve ideolojik amaçla anarşik ortamın yaratılmasını oluşturmak olduğuna göre,anılan suçların Milli Güvenlik Konseyi 7 sayılı kararın 4. maddesinin kapsamına girdiği açıktır.Bu madde kapsamına giren suçlara ise sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacağı 4. maddede öngörüldüğünden bu davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu nedenlerle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Pethi Özdural sonucu değişik gerekçe ile katılmış,İsmail Oğuz,Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale ise bu görüşe katılmamışlardır.

.../...

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yekinde çözülmesi gerektiği, bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin başvurusunun reddine, Fethi Özdural'ın değişik gerekçesi, İsmail Oğuz, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 27.10.1980 gününde kesin olarak karar verildi.

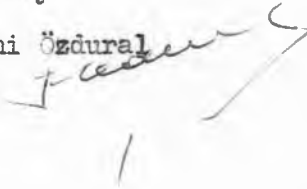
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

Üye

~~İsmail Oğuz~~

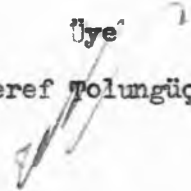
Üye

Hakkı Müderrisoğlu

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesi: "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlemiş olanlara, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde bakılır. Hükümünü taşımakta idi.

Bu maddenin yazılış biçimi geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim mahkemelerinin baktığı suç türünden olan suçlarla ilgili dava dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

Böylece geniş bir yoruma meydan vermemek için madde yeniden:

" a) Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin suçları,.....sıkıyönetim ilânından ençok üç ay önce işlemiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin elkoyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa dahi sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır....." biçiminde düzenlenmiştir. Bu tadilat hernekadar M.G.K. tarafından yapılmış ise de, maddenin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalarda ki gerçekler üzerinde durmak gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken hükümetçe "sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" Deyimi kullanarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Milli Savunma Komisyonu Türk Ceza Kanununda olmadığından ve bu nedenle de yanlış anlamalara sebebiyet verdiği için (umumi ve müşterek gaye) ibaresini metinden çıkarmış, ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yükünü hafifletmek için 1 yıllık süre kaydını getirmiştir. Bu süre Adalet Ve Plan Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak plan komisyonu maddenin (b) bendini düzenlerken Milli Savunma Ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği şartları aranmaksızın, örgütün genel amacı doğrultusunda bir mahkemede birleştirilebilmesi için, suçlar arasında klasik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramını getirilmesi gayesi ile ".....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat....." biçiminde bir değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'nce kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin benimsendiği neticesine varılmıştır.

Bu görüşmelerin ışığı altında ele alınıp irtibatı ve dolayısıyla görevi tayin etmek gerekecektir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için sıkıyönetim ilânını gerektiren bir olay ancak bu olayın oluşturduğu veya 6136 sayılı Kanunun 12. maddesinin ihlal eden suç, sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) bendinin uygulanabilmesi içinde maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerince el konmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki "...umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı..." ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamanın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süre ile hudutlandırılması, buna rağmen bir örgüt mensuplarının bir arada yargılanmasının zorunlu olması gibi görüşler nazara alındığında (b) bendindeki irtibatın, (a) bendine göre el konan bir suç ile somut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde (a) bendi ile getirilen kısıtlamanın manası kalmayacağı inancındayız,

Milli Güvenlik Konseyinin 7 nolu kararına gelince:

Milli Güvenlik Konseyi (1) nolu bildirisinde, 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesindeki koşulları hazırlayan olayları da belirterek bütün yarıta sıkıyönetim ilân edildiğine göre sıkıyönetim ilân nedenlerini genişlettiği, bu genişletmeye göre sıkıyönetim kanununun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla sıkıyönetim ilân nedeni olup olmayacağı hususunda tereddüdü gidermek ve bazı suçlarda ihtas etmek amacı ile (7) nolu kararını yayınladığı bu kararın 4. maddesinde: "1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, vatan ve milletin bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, milli güvenliğine, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik işlenen tüm suçların sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır. "Kuraları vaz ettiği, kararda genel hatları ile belirtilen suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanununda ve bu kanuna atıfta bulunan sıkıyönetim kanununda mevcut olduğu halde ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olaylarında sıkıyönetim ilân nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği kanısına varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19.9.1980 tarih 2301 sayılı Kanunla sıkıyönetim kanununda yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu değişiklikte mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usûl hükmünün/geçmişte (Makale) uygulanacağı 7 nolu kararın (4) maddesinin, sıkıyönetim kanunu ile birlikte düşünülerek uygulama yapılması gerekeceği, binaenaleyh belirtilen sürenin, her ilde ilân edilmiş tarihi nazara alınarak- 7 nolu kararda belirtilen suçlarda da aranacağı, ayrıca, olayımız da sıkıyönetim kanununun 13/b maddesinde ifadesini bulan ve yukarıda açıklandığı biçimde

sıkıyönetim mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla da irtibatlı olma halini zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve netice itibariyle işbu nedenlerle sıkıyönetim ilânından üç ay önce 1.5.1977 tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu fiillere sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılamıyacağı görüşü ile çoğunluk kararına karşıyız.

Üye

İsmail Oğuz

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

